

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

**Δημόσια Προβλήματα-Κρατικές Πολιτικές
(ΕΕ/110467)**

Διδάσκουσα: Φανή Κουντούρη
Email: fankoun@hotmail.com
Γραφείο: Γ8

I. Περίγραμμα

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των διαδικασιών ανάδειξης των δημόσιων προβλημάτων μέσα από τη συνάρθρωση διαφορετικών ερευνητικών παραδόσεων που εγγράφονται στα αντικείμενα των δημόσιων πολιτικών, της κοινωνιολογίας των ΜΜΕ, της πολιτικής κοινωνιολογίας των ομάδων συμφερόντων και των κοινωνικών κινήματων. Το σεμινάριο θα διερευνήσει πιο ειδικά τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες ορισμένα μόνο από τα γεγονότα ή τα θέματα που ανακύπτουν στο δημόσιο χώρο συγκροτούνται σε προβλήματα, δημοσιοποιούνται από τα ΜΜΕ και αξιολογούνται από ειδικούς, αποτελούν μέρος του πολιτικού ανταγωνισμού και τελικά γίνονται αντικείμενο πολιτικών αποφάσεων και επεξεργασίας δημόσιων πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν ζητήματα που σχετίζονται με τους φορείς που εμπλέκονται στη διαπραγμάτευση των δημόσιων προβλημάτων (δημόσιοι φορείς, κοινωνικά κινήματα, ΜΜΕ), τους τρόπους που χρησιμοποιούν για να εννοιολογήσουν ή να «πλαισιώσουν» τα προβλήματα, τις ρητορικές και τα σχήματα αιτιολόγησης που χρησιμοποιούν για να αναδείξουν όψεις των προβλημάτων αυτών αλλά και τις πολιτικές λύσεις που τελικά επιλέγονται. Παράλληλα θα εξεταστούν ορισμένα παραδείγματα διαδικασιών συγκρότησης και εξέλιξης δημόσιων προβλημάτων από τον ελληνικό χώρο όπως η μετανάστευση, οι πυρκαγιές, διατροφικά σκάνδαλα, εκπαιδευτικά ζητήματα κ.α.

II. ΠΛΑΝΟ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

- ΕΙΣΑΓΩΓΗ: 10 εισαγωγικά σημεία στη Γένεση Δημόσιων προβλημάτων

1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις

- Η γενεαλογία των δημόσιων προβλημάτων. Οι επικρατέστερες θεωρήσεις
- Η διαμόρφωση της θεματολογίας. Μοντέλα και Τύποι θεματολογιών.
- Τυπολογίες διάδοσης και ανάδειξης των προβλημάτων
- Οι ερμηνευτικές πλαισιώσεις. Λειτουργίες, ποσεγγίσεις και τυπολογίες πλαισίων

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι δρώντες των δημόσιων προβλημάτων

- ΜΜΕ και Δημόσια προβλήματα. Καταστολές ή Διεγέρτες; Ο ειδικός ρόλος των ΜΜΕ
- Πολιτικοί δρώντες και δημόσια προβλήματα.
- Ζητήματα κατανομής της εξουσίας και ομάδες συμφερόντων
- Ειδικά ζητήματα και ελληνικές ιδιαιτερότητες

3^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Μελέτη περιπτώσεων

- Ανάλυση των δημόσιων πολιτικών. Ο οικονομικός μετανάστης και η έμφυλη βία στην πολιτική ατζέντα
- Η πολιτική και μιντιακή διαπραγμάτευση μιας περιβαλλοντικής κρίσης
- Οι πολλαπλές προβληματικές όψεις της κρίσης δημοσιονομικού χρέους.

III. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Γραπτές εξετάσεις σε θεματολογία της διδαχθείσας ύλης και των διανεμημένων συγγραμμάτων.

IV. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Becker H.S., 1966, *Social Problems: a Modern Approach*, NY, John Wiley.
- Berger P., Luckmann Th., 2003, *Η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας*, εκδ. Νήσος, Αθήνα.

- Cefai D., 1996, « La construction des problèmes publics. Définitions des situations dans des arènes publiques », *Réseaux*, n° 75, σ. 45-60.
- Cobb W. R., Elder C. D., 1983, *Participation in American politics. The dynamics of Agenda-building*. Baltimore/ Londres, Johns Hopkins University Press, 2^η έκδοση.
- Cobb W. R., Ross K., Ross M. H., 1976, «Agenda building as a comparative political process», *The American Political Science Review*, vol. 70, n° 1, σ. 126-138.
- Dearing J. W., Rogers E.M., *Ορίζοντας τα θέματα. Τα ΜΜΕ, οι πολιτικοί και το κοινό*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα: 2005.
- Edelman M., 1999, *Η κατασκευή του πολιτικού θεάματος*, Αθήνα, Παπαζήση.
- Garraud Ph., 1990, «Politiques nationales: élaboration de l'agenda», *L'année sociologique*, vol.40, σ. 17-41.
- Kitsuse J., Spector M., 1973, «Toward a sociology of social problems: social conditions, value judgments, and social problems», *Social Problems*, n° 20, σ. 407-418.
- Kountouri F., 2006, *L'agenda politique au quotidien. La construction des problèmes publics en Grèce*, Thèse de Doctorat, Paris, Panthéon- Sorbonne I.
- Padioleau J., 1982, *L'Etat au concret*, Paris, PUF.
- Quééré L., 1995, « L'espace public comme forme et comme événement », στο I. Joseph (επιμ.), *Prendre Place*, Paris, Editions Recherches/ Plan Urbain, σ. 93-110.
- Hilgartner S., Bosk C.L., 1988, «The Rise and Fall of social problems: a public arenas model», *American Journal of Sociology*, τχ 94 (1), σ. 53-78.
- Blumer, H. (1971), "Social problems as a collective behaviour", *Social Problems*, 18:298-306.
- Cobb, W.R. & Elder, Ch.D. (1983), *Participation in American politics. The dynamics of Agenda-building*. Baltimore et Londres: Johns Hopkins University Press, 2nd edition.
- Cobb, W.R., – Ross, J.K., – Ross, M.H. (1976), "Agenda building as a comparative political process", *The American Political Science Review*, 70, n° 1:126-138.
- Cohen, B.C. (1963), *The press and foreign policy*, Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Eldridge, J. (ed.) (1993), *Getting the Message: News, Truth and Power*, London: Routledge.
- *Journal of Communication* (1993), 43(2), θεματικό τεύχος: "Symposium: The evolution of Agenda-Setting research".
- *Journalism Quarterly* (1992), 69(4), θεματικό τεύχος: "Two Decades of Agenda- Setting research".
- McCombs, M.E., & Shaw, D.L. (1972), "The agenda-setting function of Mass Media", *Public Opinion Quarterly*, 36 (2): 176-187.
- McCombs M.E. & Shaw D.L. (1993), "The evolution of Agenda-setting research: Twenty five years in the market place of ideas", *Journal of Communication*, 43(2):58-67.
- McCombs M.E., – Shaw D.L., – Weaver D. (eds) (1997), *Communication and Democracy. Exploring the intellectual Frontiers in Agenda-Setting Theory*, New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Muller, P. & Surel, Y. (2002), *Η ανάλυση των πολιτικών του Κράτους*, Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός.
- Muller, P. (1990), *Les politiques publiques*, Paris : PUF.
- Muller, P. (2001), « Politiques publiques et effets d'information. L'apport des approches cognitives », *Les effets d'information en politique* / ed. J. Gerstle. Paris : L'Harmattan.
- Neveu, E. (1999), « L'approche constructiviste des 'problèmes publics'. Un aperçu des travaux anglo-saxons », *Études de communication* [En ligne], 22, τελευταία επίσκεψη 14/03/2015. URL: <http://edc.revues.org/2342>.
- Padioleau, J. (1982), *L'Etat au concret*. Paris : PUF.
- Pennington, D.C. (2000), *Social Cognition*, London: Routledge

V. ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Όσες/οι έχετε επιλέξει το βιβλίο : Κουντούρη, Φ. (2016). *ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/4426>. θα εξεταστείτε στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Ύλη: Κεφάλαια 1,2,3,4,5,6.

- Τι είναι τα δημόσια προβλήματα και ποια τα χαρακτηριστικά τους
- Μοντέλα στη μελέτη της θεματολογίας
- Τα στάδια των κοινωνικών προβλημάτων
- Οι βασικές προσεγγίσεις στη μελέτη των δημόσιων προβλημάτων: Λειτουργιστική προσέγγιση, προσέγγιση σύγκρουσης, προσέγγιση συμβολικής διάδρασης
- Ο μηχανισμός της πλαisiώσης
- Οι βασικές λειτουργίες της πλαisiώσης
- Τυπολογία πλαisiών
- Η δυναμική της θεματολογίας των ΜΜΕ
- Η επιρροή των ΜΜΕ στη συγκρότηση των προβλημάτων και στη δημόσια πολιτική
- Η σχέση μεταξύ τύπου πολιτικού συστήματος και πολιτικής θεματολογίας
- Ο έλεγχος της πολιτικής θεματολογίας στο ελληνικό πολιτικό σύστημα
- Συστήματα κοινωνικής εκπροσώπησης: Πλουραλισμός, κορπορατισμός
- Τα μέσα και οι δυνατότητες δράσης των ομάδων
- Κοινότητες δημόσιας πολιτικής, δίκτυα δημόσιας πολιτικής, συνηγοριστική συμμαχία
- Συλλογικές δράσεις και δημόσια προβλήματα

Όσες/οι έχετε επιλέξει το βιβλίο : **Ορίζοντας τα θέματα. Τα ΜΜΕ, οι πολιτικοί και το κοινό** (αλλά και την αρθρογραφία που σας έχει προταθεί) θα εξεταστείτε στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Τι είναι τα δημόσια προβλήματα και ποια τα χαρακτηριστικά
- Μοντέλα πολιτικής θεματολογίας
- Ο καθορισμός της ημερήσιας διάταξης ως πολιτική διαδικασία
- Η αλληλεπίδραση μεταξύ τριών θεματολογιών
- Το ερευνητικό παράδειγμα της ημερήσιας διάταξης
- Η έρευνα για τις επιδράσεις των ΜΜΕ
- Τα συνδεδεμένα με τον καθορισμό της θεματολογίας ερευνητικά πεδία
- Η έννοια της συγκριτικής υπεροχής
- Η μεθοδολογία έρευνας των θεματολογιών
- Οι αντικειμενικοί δείκτες και η δυνητική επιρροή τους
- Ποιός επηρεάζει τη θεματολογία των ΜΜΕ στην Ελλάδα και στην Αμερική
- Ο τρόπος μέτρησης της θεματολογίας των ΜΜΕ
- Οι μεταβλητές επιρροής της δημόσιας θεματολογίας
- Η διαβάθμιση της προσωπικής εμπειρίας και ο ρόλος της στη δημόσια θεματολογία
- Το μοντέλο της κυκλοειδούς προσοχής
- Η έννοια της αμφίδρομης αιτιότητας
- Η συμβιωτική σχέση ΜΜΕ και πολιτικής
- Ο καθορισμός της πολιτικής θεματολογίας

V. ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Όσες/οι έχετε επιλέξει το βιβλίο : **Η ανάλυση των πολιτικών του Κράτους** (αλλά και την αρθρογραφία που σας έχει προταθεί) θα εξεταστείτε στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Υλη : Εισαγωγή, Κεφάλαια, 1,3,4,6

- **Τι είναι τα δημόσια προβλήματα και ποια τα χαρακτηριστικά τους**
- **Μοντέλα πολιτικής θεματολογίας**
- Οι δύο αντιλήψεις του Κράτους
- Οι δύο αντιλήψεις δράσεις του Κράτους
- Η γνωστική αντίληψη
- Τρία μοντέλα αιτιότητας
- Οι προσδιοριστικοί του προβλήματος παράγοντες
- Η εγγραφή στη θεματική διάταξη
- Η διαδικασία μετατροπής του προβλήματος σε δημόσια δράση
- Η έννοια των πολιτικών παραθύρων
- Ο ρόλος των ΜΜΕ
- Ο ρόλος των Policy networks
- Οι δυνατότητες δράσης και τα μέσα των δρώντων
- Η έννοια της διακυβέρνησης